

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ІМЕНІ
ПРОФЕСОРА ОЛЕГА МІШУКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри
англійської філології та світової
літератури імені професора
Олега Мішукова
протокол №2 від 02.09. 2025 р.
завідувачка кафедри

 доц. Ю.В.Кіщенко

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Освітня програма

Середня освіта (мова і література англійська)

Філологія (германські мови та літератури (переклад включно))

Спеціальність

035 Філологія

014 Середня освіта

Галузь знань

01 Освіта

03 Гуманітарні науки

**1. Опис курсу Назва освітньої компоненти ВСТУП ДО
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА**

Тип курсу Обов'язкова компонента

Рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський) рівень освіти

Кількість кредитів/годин

3 кредити / 90 годин

Семестр I семестр

Викладач Ольга Горбонос (Olha Horbonos), кандидат філологічних наук, доцент кафедри

[https:// 0000-0001-7268-9116](https://0000-0001-7268-9116) .

Посилання на сайт

Контактний телефон, месенджер

+38067 718 63 95 (WhatsApp, Viber)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100027410317432>

Email викладача: gorbonosolga55@gmail.com

Графік консультацій

П'ятниця, за призначеним часом

Методи викладання

лекційні заняття, семінарські завдання, тестові завдання, індивідуальні завдання

Форма контролю залік

1. Анотація курсу

Курс спрямований на формування компетенцій, які нададуть студентів можливість самостійно здійснювати наукову, науково-педагогічну й науково-просвітницьку діяльність в обраному літературознавчому напрямку, на розширення й поглиблення знань студентів про базові положення поетологічної, семантичної та структурної систем художньої літератури в синхронії та діахронії, на засвоєння складних і спірних проблем сучасної філологічної науки.

2. Мета та завдання курсу

Мета: формування базового уявлення про основні поняття і категорії літературознавства, забезпечення основи для глибокого розуміння як літературного процесу в цілому, так і окремих творів художньої літератури, підготовка майбутніх фахівців-філологів до свідомого, творчого підходу в одному з основних аспектів майбутньої професійної діяльності.

Завдання: методичні: формування у студентів системи гуманітарних понять, які становлять етико-естетичний компонент мистецтва; формування основних теоретико-літературних понять як умови повноцінного сприйняття, аналізу й оцінки художнього твору; закріплення базових літературознавчих знань задля майбутнього здійснення науково-дослідницької та науково-методичної роботи; осмислення літератури як особливої форми освоєння культурних традицій; опанування студентами основних категорій стилістики, поезики, метрики; вивчення закономірностей літературного процесу та художньої специфіки провідних літературних течій, напрямків; **пізнавальні:** поглиблювати літературознавчу освіту студентів-словесників, систематизувати відомості з теорії та історії літератури; дати студентам наукове знання фактів і явищ світового письменства; ознайомити майбутніх фахівців із досягненнями сучасного літературознавства у вивченні напрямів, стилів, жанрових модифікацій та ін.; дати уявлення про специфіку літератури, загальні закономірності та етапи розвитку; **практичні:** вдосконалювати у студентів навички самостійної навчальної та науково-дослідницької роботи, опрацювання наукової літератури; розвивати й надалі навички літературознавчого аналізу на різних рівнях (проблемно-тематичному, структурно-композиційному та ін.); виробляти у студентів уміння досліджувати способи і прийоми типізації та індивідуалізації характерів, своєрідність композиції та сюжету, мову художніх творів і особливості віршування, аналізувати драматичні, поетичні та прозові тексти, порівнювати їх із творами різних жанрів, сприяти закріпленню навичок аналізу літературного твору; навчати студентів послуговуватися відповідними термінами; формувати у студентів навички підготовки доповідей, публічних виступів, уміння брати участь у творчих дискусіях, вдосконалювати навички самостійної навчальної і науково-дослідної роботи; готувати студентів до практичної роботи в загальноосвітній школі.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Мета й завдання вивчення курсу реалізуються через формування *загальних і фахових компетентностей*.

Загальні компетентності

- Здатність до соціальної активності; формування системи «Я-суспільство».

- Здатність учитися протягом життя, оволодіваючи сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання.
- Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема для пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
- Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел.
- Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до письмової й усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного і особистісного спілкування засобами іноземної та державної мов.
- Здатність проводити дослідницьку роботу, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї.

Фахові компетентності

- Орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.
- Аналізувати наукові фахові джерела, узагальнювати інформацію та робити власні висновки.
- Уміти організувати самостійну роботу, спрямовану на опановування новими знаннями в галузі професійної діяльності.
- Здійснювати різні типи аналізу лінгвістичних, літературознавчих текстів, художніх творів. Інтерпретувати й зіставляти мовні / літературні явища, використовувати різні методи дослідження.
- Послугуватися в професійній діяльності довідковою літературою, словниками, базами даних тощо.
- Володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів філологічних досліджень.
- Здатність здійснювати професійну діяльність українською та іноземною мовами, спираючись на знання організації мовних систем, законів їх розвитку, сучасних норм їх використання.
- Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії французької мови, теорії та історії світової літератури та культури у процесі навчання.
- Здатність орієнтуватися у літературному процесі в історико-культурному контексті та використовувати знання іноземних мов і світової літератури для формування національної свідомості, культури, ціннісних орієнтацій учнів.
- Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

Очікувані результати навчання:

- Знання основ фундаментальних дисциплін (вступу до мовознавства, сучасної російської літературної мови, іноземної мови, історії світової літератури, педагогіки) як теоретичної бази освітньої та дослідницької діяльності.
- Знання сучасних наукових методів науково-дослідницької роботи за спеціальністю.
- Уміння реферувати наукові джерела (у т.ч. іншомовні) й оформлювати результати

- фахового наукового дослідження.
- Здійснювати діагностику навчальних досягнень учнів, використовуючи різні види завдань.
- Знання сучасних філологічних й дидактичних засад навчання іноземних мов і світової літератури та вміння творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення професійних завдань.
- Знання мовних норм, соціокультурної ситуації розвитку української та іноземних мов, що вивчаються, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.
- Знання специфіки перебігу літературного процесу різних країн в історико-культурному контексті; володіння різними видами аналізу художнього твору, вміння визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.
- Уміння працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин 3 кредитів / 90 годин

Лекції (16 год.)

Практичні заняття (14 год.)

Самостійна робота (60 год.)

6. Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Вивчення курсу не потребує використання особливого програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

7. Політика курсу

«Вступ до літературознавства» – курс, який посідає важливе місце в системі підготовки філологів, оскільки він містить ту інформацію з літературознавства, без якою неможливо вивчати жодну дисципліну літературознавчого циклу. Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни студентам рекомендується своєчасне й у зазначеному обсязі виконання видів робіт, передбачених курсом. Контроль знань студентів здійснюється на семінарських заняттях, під час виконання завдань з підготовки до них, а також у вигляді письмових робіт у семестру, заліку.

8. Схема курсу

Модуль 1. Література як вид мистецтва. Зміст і форма літературного твору

Лекція № 1. Вступ. Літературознавство як наука (2 год.)

Лекція № 2. Література як мистецтво слова (2 год.)

Лекція № 3. Літературно-художній образ (2 год.)

Лекція № 4. Зміст і форма літературного твору (2 год.)

Лекція № 5. Структура художнього твору (2 год.)

Семінарське заняття № 1. Література як мистецтво слова (2 год.)

Семінарське заняття № 2. Зміст і форма літературного твору (2 год.)

Семінарське заняття № 3. Структура художнього твору (2 год.)

Модуль 2. Основи віршування.

Лекція № 6. Роди і жанри літератури (2 год.)

Лекція № 7. Поетика художнього твору (2 год.)

Лекція № 8. Основи віршування (2 год.)

Семінарське заняття № 4. Роди і жанри літератури (2 год.)

Семінарське заняття № 5. Поетика художнього твору (2 год.)

Семінарське заняття № 6. Основи віршування (2 год.)

Семінарське заняття № 7. Літературний розвиток (2 год.)

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Розподіл балів за змістовими модулями:

Поточний і модульний контроль				Залік	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)		Змістовий модуль 2 (30 балів)			
Поточний контроль	МКР 1	Поточний контроль	МКР2.		
15 балів	15 балів	15 балів	15 балів		
				40	100

Оцінювання і контроль знань.

Завершується вивчення дисципліни іспитом, оцінка якого визначається сумою балів, набраних за такі види робіт:

- на практичних заняттях(за два модулі) — від 18 (мінімально) до 30 (максимально) балів (за практичні одного модуля від 9 до 15);
 - за 2 модульні контрольні роботи від 18 (мінімально) до 30 (максимально) балів (кожна робота модульна від 9 до 15);
 - Залік 24 (мінімально) – 40 (максимально) балів.
- Разом – 60 (мінімально) 100 (максимально) балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами роботи на практичних заняттях, складає 30 балів (по 15 балів за кожен з двох модулів) (за умови виконання всіх різновидів роботи, які передбачені планами практичних та лабораторних занять). Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12. Оцінювання на навчальних заняттях для одного модуля

переводяться у -бальну систему за формулою: (Сер. бал.х 0,05 +0,4) х 15) Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою відповідністю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

10. Список рекомендованих джерел

Основні

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. — Львів: Літопис, 1996. — 634 с.
2. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пітер Баррі; пер. з англ. О. Погиначко. — К.: Смолоскип, 2008. — 360 с.
3. Безпечний І. Теорія літератури / Іван Безпечний. — К.: Просвіта, 2009. — 388 с.
4. Біла А. Український літературний авангард: Пошуки, стильові напрямки / Анна Біла. — К.: Смолоскип, 2006. — 464 с.
5. Бланшо М. Простір літератури / Моріс Бланшо; пер. з франц. Л. Кононович. — Львів: Кальварія, 2007. — 272 с.
6. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. — К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. — 430 с.
7. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика / Ганс-Георг Гадамер. — К.: Юніверс, 2001. — 288 с.
8. Галич О. Теорія літератури / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв; за наук. ред. О. Галича. — К.: Либідь, 2001. — 488 с.
9. Гнатюк М. Іван Франко і проблеми теорії літератури / М. І. Гнатюк. — К.: ВЦ «Академія», 2011. — 240 с.
10. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн / Тамара Гундорова. — К.: Критика, 2005. — 263 с.
11. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика / Володимир Домбровський. — Дрогобич: Відродження, 2008. — 488 с.
12. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів / Умберто Еко. — Львів: Літопис, 2004. — 364 с.
13. Енциклопедія постмодернізму/за ред. Ч. Е. Вінквіта і В. Е. Тейлора; переклав з англ. В. Шовкун. — К.: Основи, 2003. — 603 с.
14. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури: монографія / Ніла Зборовська. — К.: «Академвидав», 2006. — 504 с.
15. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство / Ніла Зборовська. — К.: Академвидав, 2003. — 392 с.
16. Зубрицька М. Номо Legens: Читання як соціокультурний феномен / Марія Зубрицька. — Львів: Літопис, 2004. — 351 с.
17. Іванишин В. Нариси з теорії літератури / В. П. Іванишин. — К.: ВЦ «Академія», 2010. — 256 с.
18. Качуровський І. Метрика / Ігор Качуровський. — К.: Знання, 1994. — 118 с.
19. Качуровський І. Строфіка / Ігор Качуровський. — К.: Знання, 1994. — 124 с.
20. Качуровський І. Фоніка / Ігор Качуровський. — К.: Знання, 1994. — 128 с.

21. Квіт С. Основи герменевтики / Сергій Квіт. — К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2003. — 192 с.
22. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме: Пер. з нім. Катерина Котюк / Карл Густав Юнг. — Львів: Астролябія, 2012. — 588 с.

Додаткові

1. Левчук Т. Естетика / Т. Левчук, В. Панченко, О. Оніщенко, Д. Кучерюк; за ред. Л. Т. Левчук. — 2-ге вид. — К.: Вища шк., 2005. — 432 с.
2. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. — Чернівці: Золоті литаври, 2001. — 636 с.
3. Література. Теорія. Методологія / упоряд. та наук. ред. Данути Уліцької; пер. з пол. Сергія Яковенка. — К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. — 543 с.
4. Літературознавча енциклопедія / Авт.-уклад. Юрій Ковалів: У 2 т. — К.: ВЦ «Академія», 2007. - Т. 1. - 608 с.; Т. 2. - 624 с.
5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. і. Коваліва, В. і. Теремка. — К.: ВЦ «Академія», 2007. — 752 с.
6. Моклиця М. Основи літературознавства / Марія Моклиця. — Т.: Підручники і посібники, 2002. — 192 с.
7. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики / М. К. Наєнко. — К.: ВЦ «Академія», 2010. — 520 с.
8. Наратологічний словник / уклад. О. Ткачук. — Т., 2005. — 184 с.
9. Павличко С. Теорія літератури / Соломія Павличко. — К.: Основи, 2002. — 426 с.
10. Пахаренко В. Основи теорії літератури: навч.-метод. посіб. / Василь Пахаренко. — К.: Генеза, 2009. — 296 с.
11. Перкінс Д. Чи можлива історія літератури? / Девід Перкінс; пер. з англ. А. Іщенко. — К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2005. — 152 с.
12. Поліщук Я. Література як геокультурний проект / Ярослав Поліщук. — К.: ВЦ «Академія», 2008. — 304 с.
13. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму: Монографія / Ярослав Поліщук. — 2-ге вид. — Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. — 392 с.
14. Роменець В. А. Психологія творчості / В. А. Роменець. — 2-ге вид. — К.: Либідь, 2000. — 288 с.
15. Семенюк Г. Ф. Версифікація: теорія і практика віршування / Г. Ф. Семенюк, А. Б. Гуляк, О. Є. Бондарева. — К.: ВГЦ «Київський університет», 2008. — 304 с.
16. Словник тропів і стилістичних фігур / автор-уклад. В. Святовець. — К.: ВЦ «Академія», 2011. — 176 с.
17. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Цветан Тодоров; пер. з франц. Є. Марічева. — К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. — 162 с.
18. Ференц Н. С. Основи літературознавства / Н. С. Ференц. — К.: Знання, 2011. — 432 с.
19. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський. — К.: ВЦ «Академія», 2006. — 480 с.
20. Яус Г.-Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика / Ганс-Роберт Яус. — К.: Основи, 2011. — 624 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://ukrlib.com.ua>.
2. <http://ukrcenter.com>.
3. <http://chtyvo.org.ua/>.
4. <http://chl.kiev.ua>
5. www.ilnan.gov.ua/CALSU.htm
6. littera.websib.ru/volsky/article.htm?5
7. www.kodges.ru/100652-teoriya-literatury.html
8. <http://humanitas.ucsb.edu/shuttle/theory.html>

9. obuk.ru/.../70857-teoriya-literatury-poyetika
10. mirknig.com/.../1181436075-teoriya-liter.
11. <http://www.litclub.com/>.
12. <https://liternet.bg/>.
13. <http://teoria-literatury.cba.pl/>.
14. <http://klp.pl/>.
15. <http://philologos.narod.ru/index.html>.
16. <https://www.opsteobrazovanje.in.rs/srpski-jezik/knjizevnost/umetnicka-knjizevnost/>.
17. <http://digitalna.nb.rs/>.
18. <http://hyperlexikon.sav.sk/sk/index/>.
19. <https://zlatyfond.sme.sk/>.
20. <http://digitalna.kniznica.info/browse>.
21. <http://www.dlib.si/>.
22. <https://www.znanjesveta.com/o/Portal:Literatura>.
23. <http://haw.nsk.hr/> .
24. <http://www.vaseliteratura.cz/teorie-literatury>.
25. <http://www.kristisiegel.com/theory.htm>.
26. <https://literarydevices.net/>.
27. <http://www.theeuropeanlibrary.org/tel4/>.
28. <https://www.wdl.org/en/>.
29. <http://www.textetc.com/theory.html>.